

नेपाल सरकार
ऊर्जा मन्त्रालय

ऊर्जा मन्त्रालयबाट स्वीकृत मिति : २०६८।१।१५

जलविद्युत अनुमतिपत्र व्यवस्थापन (आन्तरिक) कार्यविधि, २०६८

प्रस्तावना:

जलविद्युत आयोजनाको प्रवर्द्धन र विकास गर्नका लागि जारी गरिने अनुमतिपत्र तथा सोको नवीकरण सम्बन्धी आन्तरिक निर्णय प्रक्रियालाई अझ बढी स्पष्ट, सरल, पारदर्शी र जवाफदेही बनाउन वाञ्छनीय भएकोले,

विद्युत नियमावली, २०५० को नियम ९४क. ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी ऊर्जा मन्त्रालयले यो कार्यविधि बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

- (१) यस कार्यविधिको नाम “जलविद्युत अनुमतिपत्र व्यवस्थापन (आन्तरिक) कार्यविधि, २०६८” रहेको छ ।
- (२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
- (३) यो कार्यविधि अनुमतिपत्र जारी गर्ने वा त्यसको नवीकरण गर्ने कारवाइ वा निर्णय गर्ने प्रक्रियामा लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:-

- (क) “नियमावली” भन्नाले विद्युत नियमावली, २०५० सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ख) “आयोजना” भन्नाले जलविद्युत आयोजना सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ग) “विभाग” भन्नाले विद्युत विकास विभाग सम्भन्नु पर्दछ ।
- (घ) “प्रवर्द्धक” भन्नाले कुनै आयोजनाको अनुमतिपत्रको लागि दरखास्त दिने व्यक्ति वा संस्थालाई सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ङ) “अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति” भन्नाले अनुमतिपत्र प्राप्त प्रवर्द्धकलाई सम्भन्नु पर्दछ ।

३. जलविद्युत आयोजनाको विकास प्रतिस्पर्धाबाट हुने:

- (१) दश मेगावाट भन्दा बढी क्षमताका आयोजना प्रतिस्पर्धाको माध्यमबाट विकास गरिने छ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम आयोजना विकास गर्दा त्यस्ता आयोजनाको कार्यन्वयन खुला, स्वच्छ र पारदर्शी ढंगबाट गर्नु पर्नेछ ।

- (३) उपदफा (२) बमोजिम प्रतिस्पर्धाको माध्यमवाट कार्यान्वयन गरिने आयोजनाको छनौट प्रकृयाको आधारहरु विभागले तयार गर्नेछ र विभागवाट यस्ता आधारहरु निर्धारण गर्दा मुख्यतः विद्युतको माग, क्षेत्रीय सन्तुलन, आयोजना स्थलको सुगमता, पूर्वाधारहरुको सुविधा तथा निर्यातको सम्भावना समेतलाई लिईने छ ।
- (४) प्रतिस्पर्धाको माध्यमवाट विकास गरिने आयोजनाहरुको प्राथमिकताक्रम उपदफा (३) बमोजिमका आधारमा कायम गरिनेछ । यस्ता आयोजनाहरुको क्रमसंग कार्यान्वयन गर्न विभागले समय समयमा सार्वजनिक रुपमा प्रस्ताव आह्वान गर्नेछ । यो कार्यविधि लागु भएको नब्बे दिन भित्र पहिलो प्राथमिकतामा रहेका आयोजनाको लागि प्रस्ताव आह्वान गरिनेछ ।
- (५) उपदफा (४) बमोजिमको प्रस्तावको छनौट विधि र मुल्यांकनको आधारहरु विभागले तय गरे बमोजिम हुनेछ ।
- (६) कुनै प्रवर्धकले कुनै आयोजनाको सम्भावित जडित क्षमता कम गरी अनुमतिपत्रको लागि दरखास्त दिएको वा कुनै आयोजनाको लागि अनुमतिपत्र लिईसकेकोमा सो आयोजनाको क्षमता दश मेगावाट भन्दा बढी हुने देखिएमा त्यस्तो दरखास्त वा प्राप्त गरिसकेको अनुमतिपत्र रद्द गरिनेछ । यसरी रद्द गरिएको सूचना सम्बन्धित प्रवर्धकलाई दिईनेछ ।
- तर यो कार्यविधि लागु हुनु अगाडि नै सर्वेक्षण अनुमतिपत्र लिइसकेका र आयोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन गरी सन्तोषजनक प्रगति गरिसकेका आयोजनाको क्षमता दश मेगावाट भन्दा बढी हुने देखिएमा त्यस्ता प्रवर्धकको अनुमतिपत्र रद्द गरिने छैन ।
- (७) उपदफा (९) को प्रतिकूल हुने गरी यो कार्यविधि प्रारम्भ हुनु अघि विद्युत उत्पादन सर्वेक्षणका लागि दर्ता भएका दरखास्तहरु यो कार्यविधि प्रारम्भ भएपछि स्वतः रद्द भएको मानिनेछ । त्यसरी रद्द भएको अवस्थामा दरखास्त रद्द भएको व्यहोरा प्रवर्धकलाई सात दिन भित्र सार्वजनिक सूचनाद्वारा जानकारी गराइनेछ ।
- तर दश मेगावाटसम्मका आयोजनाको हकमा यो उपदफा लागु हुने छैन ।
- (८) उपदफा (७) बमोजिम रद्द भएका दरखास्तसाथ पेश गरिएको धरौटी प्रवर्धकलाई फिर्ता गरिनेछ ।
- (९) उपदफा (७) बमोजिम रद्द भएका आयोजनाहरु सहित प्रतिस्पर्धाको माध्यमवाट विकास गरिने आधारमा तिनको प्राथमिकताको सूची प्रकाशन गरिने छ र यस्तो सूचि विभागले समय समयमा अद्यावधिक गर्नेछ ।
- (१०) उपदफा (७) बमोजिम रद्द भएका दरखास्तको हकमा सम्बन्धित प्रवर्धकले चित्त नबुझाए सार्वजनिक सूचना प्रकाशित भएका मितिले ७ दिन भित्र मन्त्रालय समक्ष उजुरी दिन सक्नेछ र मन्त्रालयले त्यस्ता उजुरी उपर १५ दिन भित्र निर्णय दिनु पर्नेछ ।

४. दरखास्त दिन योग्य नमानिने:

- (१) उर्जा क्षेत्रसंग सम्बन्धित सार्वजनिक पदमा बहाल रहेका पदाधिकारी वा निजको एका सगोलको पति वा पत्नी वा छोरा वा छोरीले निज त्यस्तो पदमा बहाल रहंदासम्म जलविद्युतसंग सम्बन्धित अनुमतिपत्र प्राप्त गर्नका लागि दरखास्त दिन वा संस्थापकको रूपमा कुनै कम्पनीमा लगानी गर्न सक्ने छैन ।
- (२) अनुमतिपत्रको लागि दरखास्त पेश गर्ने प्रवर्धकले दरखास्त पेश गर्दाका बखत विभागले तोकेको ढाँचामा निजले र निजको संस्थामा संलग्न व्यक्तिहरु उर्जा क्षेत्रसंग सम्बन्धित सार्वजनिक पदमा बहाल नरहेको स्वयं उद्घोषण (सेल्फ डिक्लरेशन) गरेको कागजात पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (३) अनुमतिपत्रको लागि दरखास्त दिँदाका बखत त्यस्तो सार्वजनिक पदमा बहाल नरहेको तर अनुमतिपत्र जारी नहुँदै कुनै व्यक्तिले त्यस्तो सार्वजनिक पदमा बहाल गरेमा निज त्यस्तो पदमा बहाल रहेसम्म उक्त अनुमतिपत्र जारी गर्ने सम्पूर्ण कार्यविधि स्थगन हुनेछ ।
- (४) यस दफाको प्रतिकूल हुने गरी कसैले अनुमतिपत्र प्राप्त गरेको वा संस्थापक शेयरको रूपमा लगानी गरेको कुरा प्रमाणित भएमा त्यस्तो अनुमतिपत्र स्वतः रद्द हुनेछ ।

५. जलविद्युत आयोजनाको अनुमतिपत्र सम्बन्धी कार्यविधि :

- (१) जलविद्युत आयोजनाका सम्बन्धमा अनुमतिपत्र जारी गर्दा देहायको कार्यविधि पालना गर्नु पर्नेछ :
- (क) सर्वेक्षणको अनुमतिपत्र : (१) जलविद्युत आयोजनाको विकास गर्न चाहने प्रवर्द्धकले विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षण अनुमतिपत्र प्राप्त गर्नको लागि देहाय बमोजिमको विवरण र कागजात संलग्न गरी विभाग समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ :
- (क) नियमावलीको अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा दरखास्त,
 - (ख) दरखास्तमा माग गरेको विद्युत उत्पादनको क्षमता अनुसारको अनुमतिपत्र दस्तुर बापतको धरौटी रकम बुझाएको सक्कल रसिद,
 - (ग) डेस्क स्टडी रिपोर्ट (अध्ययन कार्यको डिटेल कष्ट ब्रेक डाउन र आयोजनाको हाईड्रोलोजिकल विश्लेषण सहित),
 - (घ) संस्थाको नामबाट दरखास्त दिँदा सो संस्थाको दर्ता प्रमाणपत्र, प्रबन्धपत्र र नियमावली,
 - (ङ) आर्थिक क्षमता (कार्यविधि अनुसार),
 - (च) प्राविधिक क्षमता (कार्यविधि अनुसार),
 - (छ) १:२५,००० / १:५०,००० स्केलका नापी विभागद्वारा प्रकाशित स्थलरूप नक्सा (सक्कल टोपोग्राफिकल नक्सामा रेखांकन गरिएको अक्षांश देशान्तर खुलेको परियोजना लेआउट),
 - (ज) संयुक्त उपक्रम (जोइन्ट भेन्चर) द्वारा आयोजना विकास गर्ने भए लगानीकर्ताको सो सम्बन्धी समझदारीपत्रको प्रतिलिपि,

- (भ) सम्पर्क गर्ने आधिकारिक व्यक्तिको विवरण, पत्राचार गर्ने स्पष्ट ठेगाना र प्रवर्द्धकको सम्पर्क फोन नं. (कार्यालय, निवास), मोबाइल नं., फ्याक्स नं., पो.व.नं., इमेल आदि,
- (ज) प्रवर्द्धकको तर्फबाट नियुक्त गरिएको अख्तियार प्राप्त व्यक्तिलाई उपलब्ध गराईएको अख्तियारनामा,
- (ट) दुई वर्षको अवधिभित्र सम्पन्न गर्ने गरी तयार गरिएको विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षण (विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन र वातावरणीय अध्ययन) कार्यको कार्यतालिका, र
- (ठ) दफा ५ को उपदफा (२) बमोजिमको उद्घोषणपत्र ।
- (२) उपखण्ड (१) मा उल्लेखित सम्पूर्ण कागजातहरू प्राप्त नभएसम्म त्यस्तो दरखास्त उपर कुनै कारवाही अगाडि बढाइने छैन ।
- (३) सरकारले तयार गरेका तीनवटा गुरुयोजना (सप्तगण्डकी, कोशी र कर्णाली/महाकाली गुरुयोजना) मा पहिचान भएका आयोजनामा प्रतिकूल प्रभाव नपर्ने गरी रीतपूर्वक दर्ता भएको पहिलो दरखास्तले प्रक्रियागत कारवाहीको लागि पहिलो प्राथमिकता पाउनेछ ।
- तर देहायको अवस्थामा दर्ताक्रममा पछि रहेको दरखास्त उपर पनि कारवाही गर्न बाधा पर्ने छैन :
- (क) पहिलो प्रवर्द्धकले विभागबाट माग गरिएका कागजातहरू तोकिएको समयभित्र पेश नगरेमा, वा
- (ख) पहिलो प्रवर्द्धकले एक भन्दा बढी आयोजनाको अनुमतिपत्रका लागि दरखास्त दिएको, तर निजले आवश्यकता अनुसार आर्थिक वा प्राविधिक हैसियत प्रमाणित गर्न नसकेमा, वा
- (ग) कुनै प्रवर्द्धकले पहिले नै कुनै आयोजनाकोलागि अनुमतिपत्र प्राप्त गरेको, तर त्यस्तो आयोजनाको मनासिव कार्य प्रगति गर्न नसकेमा, वा
- (घ) कुनै प्रवर्द्धकले कुनै आयोजनाको अनुमतिपत्र लिएको, तर त्यस्तो आयोजना विकास गर्नु अगाडि नै निजले अनुमतिपत्र बिक्री वा अन्य कुनै तरिकाले हक हस्तान्तरण गरिसकेको ।
- (४) कुनै प्रवर्द्धकले कुनै एक आयोजनाको लागि अनुमतिपत्र प्राप्त गरिसकेको रहेछ र निजले थप कुनै अर्को आयोजनाको सर्वेक्षण अनुमतिपत्रकोलागि दरखास्त दिएको रहेछ भने निजको दरखास्त दर्ताक्रममा पहिलो भएको कारणले मात्र विद्युत उत्पादन सर्वेक्षण अनुमतिपत्र प्राप्त गर्न सक्ने हक स्थापित भएको मानिने छैन ।
- (५) कुनै आयोजना विकास गर्नको लागि माग गरिएको सर्वेक्षण क्षेत्र अघि जारी भइसकेको वा कारवाहीको क्रममा रहेको अनुमतिपत्रसँग सम्बन्धित आयोजनाको सर्वेक्षण क्षेत्रसँग समावेश भई दोहोरो पर्ने भएमा त्यस्तो माग गरिएको दरखास्तमा सामान्यतया कुनै कारवाही अगाडि बढाइने छैन ।

तर आंशिक रूपमा दोहोरो परेमा वा दोहोरो परे तापनि सो क्षेत्रमा आयोजनाको सम्भाव्य हुने देखिएमा कारवाही गर्न सकिनेछ ।

- (६) प्रवर्द्धकबाट माग भएको सर्वेक्षण क्षेत्र अन्य आयोजनाको सर्वेक्षण क्षेत्रसँग दोहोरो पर्ने देखिएको, तर जलस्रोतको उपयोग दोहोरो पर्ने नदेखिएमा पहिले अनुमतिपत्र लिएको आयोजनासँग समन्वय गर्ने शर्तमा कारवाही गर्न सकिने छ ।
- (७) उपखण्ड (६) बमोजिमको शर्त विभागले तोक्नेछ, र विभागबाट तोकिएका शर्तहरू दुवै प्रवर्द्धकले पालना गर्नु पर्नेछ ।
- (८) कुनै आयोजनाबाट विद्युत उत्पादन पछि निस्कने पानी (टेल वाटर) पुनः नदीमा मिसाई वा नमिसाई कुनै अर्को प्रवर्द्धकले विद्युत उत्पादनमा प्रयोग गर्दा माथिल्लो (अप स्ट्रिम) प्रवर्द्धकले नदीको प्राकृतिक प्रवाहमा परिवर्तन गरेको वा तल्लो (डाउन स्ट्रिम) प्रवर्द्धकले पानीको प्राकृतिक सतह (नेचुरल वाटर लेभल) मा परिवर्तन गरेको कारणबाट उत्पन्न हुन सक्ने विवाद विभागले सम्बन्धित प्रवर्द्धकहरूको जलउपयोगको पूर्वाधिकार, आयोजनाबाट हुन सक्ने अधिकतम लाभ तथा अन्य आर्थिक, प्राविधिक र वातावरणीय आधारहरू समेतलाई ध्यानमा राखी समाधान गर्नेछ ।
- (९) प्रचलित कानून बमोजिम राष्ट्रिय निकुञ्ज, वन्य जन्तु आरक्ष, संरक्षण क्षेत्र वा मध्यवर्ती क्षेत्र भित्र पर्ने आयोजनाको हकमा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयको सहमति प्राप्त भएपछि मात्र विभागले त्यस्तो आयोजनाको अनुमतिपत्र जारी गर्ने प्रक्रिया प्रारम्भ गर्नेछ ।

(ख) हाईड्रोलोजिकल तथ्याङ्क :

- (१) पहिलोपटक अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने प्रयोजनको लागि प्रस्तावित आयोजनाको न्यूनतम जडित क्षमता निर्धारण गर्न प्रवर्द्धकले उपलब्ध गराएको हाईड्रोलोजिकल टाइम सिरिज डाटाको प्रोब्याबिलिटी अफ इक्सिडेन्स ४०% (क्यू फोर्टी) लाई विभागले आधार बनाउने छ ।
- (२) प्रवर्द्धकले उपलब्ध गराएको तथ्यांकमा तात्त्विक फरक रहेको पाइएमा उपलब्ध भएको तथ्यांकलाई आधार मानी विभागले न्यूनतम जडित क्षमता कायम गर्न सक्नेछ ।
- (३) यस कार्यविधि बमोजिम जडित क्षमता निर्धारण गर्दा विभागले जलस्रोतको अधिकतम उपयोग, विद्युत बजारको उपलब्धता र लगानीको अधिकतम प्रतिफललाई नै मुख्य आधार मान्नेछ ।
- (४) उपखण्ड (३) बमोजिम जडित क्षमता निर्धारण गर्दा परिमार्जित जडित क्षमता दरखास्तमा उल्लेख भएको भन्दा बढी हुन आएमा प्रचलित कानून बमोजिमको अनुमतिपत्र दस्तुर बापतको धरौटी प्रवर्द्धकबाट असुल गरिसकेपछि मात्र कारवाहीको प्रक्रिया अगाडि बढाउनु पर्नेछ ।

- (५) एउटै प्रवर्द्धकले एउटै जलस्रोतमा श्रृंखलाबद्ध (केशकेड) रुपमा एक भन्दा बढी जलविद्युत आयोजनाको विकास गर्ने गरी दरखास्त दिएको अवस्थामा प्रत्येक विद्युतगृहका लागि छुट्टाछुट्टै आयोजना मानी अनुमतिपत्र जारी गर्नु पर्नेछ ।

(ग) आर्थिक क्षमता :

- (१) प्रवर्द्धकले आयोजनाको कुल लागतको बीस प्रतिशत शेयर लगानी (इक्वीटी) को हिसाबले हुन आउने रकमको कम्तीमा पाँच प्रतिशत (कुल लागतको एक प्रतिशत) रकम बराबरको खुद सम्पत्ति (नेट वर्थ) रहेको प्रमाणित कागजात वा पछिल्लो दुई महिनासम्म कायम रहेको आधिकारिक तरल सम्पत्तिको विवरण विभाग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (२) अनुमतिपत्र जारी गर्ने प्रयोजनको लागि विभागले आयोजनाको लागत प्रति मेगावाट कम्तीमा दश करोड रुपैयाँ मानी अनुमतिपत्रका लागि दरखास्त दिने संस्थाको हकमा उपखण्ड (१) बमोजिम खुद सम्पत्तिको विवरण पेश गर्न लगाउनेछ ।
- (३) उपखण्ड (२) बमोजिम खुद सम्पत्ति यकीन गर्दा उपखण्ड (१) बमोजिम प्रवर्द्धकले सम्पत्तिको विवरण पेश गर्न नसकेको अवस्थामा खुद सम्पत्ति गणना गर्ने प्रयोजनको लागि आफ्नो अचल सम्पत्तिको विवरण पेश गर्न सक्नेछ । तर त्यस्तो सम्पत्ति संस्थाको हकमा सम्बन्धित संस्थामा नामसारी नभएसम्म खुद सम्पत्तिको रुपमा गणना गरिने छैन ।
- (४) आर्थिक क्षमताको मुल्यांकन गर्दा संस्थापित कम्पनीको चुक्ता पूँजीको अनुपातमा प्रत्येक प्रवर्द्धकले आ-आफ्नो आर्थिक क्षमता प्रमाणित गरेको हुनुपर्नेछ ।
- (५) प्रवर्द्धकले आफ्नो कायम रहेको खुद सम्पत्ति (नेट वर्थ) अनुमतिपत्र प्राप्त चार्टर्ड एकाउन्टेन्टबाट प्रमाणित गरी पेश गर्नु पर्नेछ । प्रमाणित खुद सम्पत्तिको साथमा संस्थाको पछिल्लो आर्थिक वर्षको आधिकारिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन समेत पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (६) कुनै प्रवर्द्धकले एक भन्दा बढी आयोजनाको सर्वेक्षण अनुमतिपत्रको लागि दरखास्त दिएकोमा त्यस्तो प्रवर्द्धकले माग गरेको थप आयोजना कार्यान्वयन गर्न सक्ने अतिरिक्त आर्थिक हैसियत स्पष्ट खुलेको कागजात पेश गर्नु पर्नेछ ।

तर जतिसुकै क्षमताको खुद सम्पत्ति पेश गरेता पनि नेपाल सरकारको पूर्ण वा अधिकांश स्वामित्व रहेको संगठीत संस्था वा त्यस्तो संस्थाको पूर्ण वा अधिकांश स्वामित्व रहेको संगठीत संस्था बाहेक कुनै एक प्रवर्द्धकलाई तीन वटा भन्दा बढी आयोजनाको लागि विद्युत उत्पादन सर्वेक्षण अनुमतिपत्र प्रदान गरिने छैन । विद्युत उत्पादन अनुमतिपत्रको लागि आवेदन गरिसकेको आयोजनाको हकमा त्यस आयोजनासँग सम्बन्धित सर्वेक्षण अनुमतिपत्रलाई यस खण्डको प्रयोजनको लागि अनुमतिपत्रको रुपमा गणना गरिने छैन ।

- (७) एउटै संस्थाको खुद सम्पत्ति विभिन्न आयोजनाको लागि पेश भएको पाइएमा पहिले पेश भएको आधारमा सो खुद सम्पत्तिले खाम्न सक्ने हदसम्मको क्षमताको आयोजनाको लागि मात्र मान्य हुनेछ ।
- (८) संयुक्त उपक्रमद्वारा आयोजना विकास गर्ने भएमा संयुक्त उपक्रममा आबद्ध प्रत्येक संस्था वा व्यक्तिको समेत खुद सम्पत्ति पेश गर्नु पर्ने छ ।
- (९) अनुमतिपत्र प्राप्त गरिसकेपछि कुनै प्रवर्द्धकको शेयर संरचनामा परिवर्तन भएको भए त्यसको प्रमाणित प्रतिलिपि र सोही बमोजिमको खुद सम्पत्ति तथा आयोजनाको क्षमतामा वृद्धिको लागि स्वीकृति माग गर्दा सोही बमोजिमको खुद सम्पत्ति प्रमाणित हुने कागजातहरु त्यसरी परिवर्तन भएको तीस दिन भित्र विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(घ) प्राविधिक क्षमता :

- (१) प्रवर्द्धकले प्राविधिक क्षमता सम्बन्धी प्रमाण पेश गर्दा प्रचलित कानून बमोजिम नेपालमा दर्ता भएको परामर्शदातृ संस्थासँगको सम्झौता, समझदारीपत्र वा आधिकारिक प्रतिबद्धता पत्र (लेटर अफ कमिटेमेन्ट) र परामर्शदातृ संस्थाको प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीको प्रमाणित प्रतिलिपि समेत विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (२) विदेशी परामर्शदातृ संस्था भएमा त्यस्तो संस्थाले नेपालमा दर्ता भएको कुनै परामर्शदातृ संस्थासंग आबद्ध भई कार्य गर्ने गरी गरेको समझदारीपत्र पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (३) उपखण्ड (२) बमोजिमको परामर्शदातृ संस्थाले आफ्नो संस्था जुन देशमा दर्ता भएको हो सो स्पष्ट हुने प्रमाणित कागजात, प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीको प्रमाणित प्रतिलिपि समेत विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (४) परामर्शदातृ संस्थावाट आयोजनाको कार्यमा संलग्न हुने प्राविधिक मानवस्रोतको योग्यता तथा अनुभव खुल्ने कागजात समेत संलग्न गर्नु पर्नेछ ।
- (५) परामर्शदातृ संस्थाको प्रबन्धपत्र वा अन्य कुनै संस्थापन पत्रमा जलविद्युत आयोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने काम समेत स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरेको हुनु पर्नेछ, र यसरी स्पष्ट उल्लेख नभएको परामर्शदातृ संस्था स्वीकार्य हुने छैन ।

(ङ) कार्यतालिका पेश गर्नु पर्ने :

- (१) प्रवर्द्धकले आयोजना कार्यान्वयन गर्ने अवधिभित्र गर्नु पर्ने प्रमुख कार्यहरुको तालिका वा लक्ष्य दरखास्त दिँदाको बखत नै निर्धारण गरी पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (२) प्रवर्द्धकलाई पहिलो पटक सर्वेक्षण अनुमतिपत्र जारी गर्दा एक वर्षको अवधिको लागि मात्र जारी गरिनेछ ।

- (३) उपखण्ड (२) बमोजिमको अवधिभित्र प्रवर्द्धकले कम्तिमा आयोजनाको टोपोग्राफिकल नक्शांकन, सतही भौगर्भिक नक्शांकन (सर्फेस जियोलोजिकल म्यापिङ्ग) र हाइड्रोलोजिकल अध्ययन सम्बन्धी कार्य सम्पन्न गर्नु पर्नेछ, र त्यसको प्रगति प्रतिवेदन विभाग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (४) अनुमतिपत्र प्राप्त प्रवर्द्धकले सामान्यतया आयोजनाको क्षमता तथा क्षेत्र संशोधनको लागि अनुमतिपत्र जारी भएको मितिले दुई वर्ष भित्रै दरखास्त दिनु पर्नेछ, र सो अवधि भित्र नदिएको दरखास्त उपर कुनै कारवाई गर्नु हुँदैन ।
- (२) उपदफा (१) को खण्ड (क),(ख),(ग),(घ) र (घ) बमोजिमका सम्पूर्ण कागजात वा प्रक्रिया पूरा भएपछि मात्र अनुमतिपत्र जारी गर्ने सम्बन्धमा कारवाई गर्नु पर्दछ ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिमको प्रक्रिया निर्धारित अवधि भित्र पूरा नभएमा अनुमतिपत्र जारी गर्ने कारवाई गर्नु हुँदैन र सोको जानकारी सम्बन्धित प्रवर्द्धकलाई लिखित रूपमा दिनु पर्नेछ ।

६. अनुमतिपत्र नवीकरण सम्बन्धी व्यवस्था:

- (१) आयोजनाको अनुमतिपत्रको नवीकरणको लागि त्यस्तो अनुमतिपत्रको म्याद समाप्त हुनु अगावै विभागमा दरखास्त दिनु पर्नेछ । सो अवधि भित्र दरखास्त नदिएमा त्यस्तो अनुमतिपत्र स्वतः खारेज भएको मानिनेछ ।
- (२) नवीकरणको दरखास्त साथ अनुमतिपत्रका लागि दरखास्त पेश गर्दाका बखत पेश गरेको कार्यतालिका बमोजिमको प्रगति प्रतिवेदन, नवीकरण दस्तुर, आगामी वर्ष सम्पन्न गरिने कार्यको स्पष्ट कार्यतालिका र दफा ५ को उपदफा (१) को खण्ड (ग)को उपखण्ड (९) बमोजिमका कागजात समेत संलग्न गर्नु पर्नेछ । दरखास्तसाथ यस कार्यविधिको अनुसूची बमोजिमको फाराम समेत भरी पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (३) अनुमतिपत्रको लागि दरखास्त दिँदा वा नवीकरणको माग गर्दा अनुसूची बमोजिमको ढाँचामा दरखास्त दिनु पर्नेछ,
- (४) अनुमतिपत्र नवीकरण गर्ने प्रयोजनको लागि आयोजनाको पछिल्लो अवधिको कार्यप्रगतीलाई नै मुख्य आधार मानिनेछ । आयोजनाको कार्यप्रगति सन्तोषजनक नदेखिएमा त्यस्तो अनुमतिपत्र नवीकरण गरिने छैन ।
- (५) उपदफा (२) बमोजिम पेशहुन आएका कागजातहरूको विभागबाट मुल्यांकन गरी थप एक वर्षको लागि नवीकरणको निमित्त सिफारिस गरिने छ, र प्रतिवेदनको मुल्यांकन गर्दा विभागले आवश्यक ठानेमा आयोजनाको प्रगति सम्बन्धमा प्रस्तुतीकरण गर्न लगाउन वा विभागले आफ्नो कर्मचारी खटाई स्थलगत निरीक्षण गर्न सक्नेछ ।

- (६) प्रवर्द्धकले पेश गरेको कार्यतालिका अनुसार निर्धारित कार्यहरु तोकिएको म्यादभित्र सम्पन्न हुन नसकेमा लक्ष्य बमोजिम कार्य सम्पन्न हुन नसक्नुको कारण र औचित्य समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।
- (७) उपदफा (६) बमोजिम प्रवर्द्धकले पेश गरेको कारण मनासिब लागेमा पछिल्लो अवधिमा सम्पन्न भएका टोपोग्राफिकल नक्शांकन, सतही भौगर्भिक नक्शांकन (सर्फेस जियोलोजिकल म्यापिङ्ग) र हाइड्रोलोजिकल अध्ययन लगायतका जे जति भएका छन् तिनीहरुको प्रगति मूल्याङ्कन गरी थप एक वर्षको लागि नवीकरण गर्न सकिनेछ ।
- तर अनुमतिपत्र नवीकरण नगर्ने वा खारेज गर्ने निर्णय गर्नु पूर्व सम्बन्धित प्रवर्द्धकलाई सफाई पेश गर्न पन्ध्र दिनको समय प्रदान गरिनेछ ।
- (८) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सरकारी निकायको कारणबाट समयमा अनुमतिपत्र नवीकरण हुन नसकी प्रवर्द्धकले प्रचलित कानून बमोजिमको समयावधि उपयोग गर्न नसकेको अवस्थामा नवीकरण हुन नसकेको समयावधिलाई हिसाव गरी कूल अवधि पाँच वर्षमा नबढ्ने गरी बाँकी अवधिको लागि नवीकरण गर्न सकिनेछ ।

७. दोश्रो पटक सर्वेक्षण अनुमतिपत्र दिन सकिने अवस्था:

- (१) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै प्रवर्द्धकले अनुमतिपत्र बहाल रहेको अवधि भित्रै नवीकरणको लागि दरखास्त दिन नसकेको कारणबाट आयोजनाको अनुमतिपत्र खारेज भएकोमा निजले सोही आयोजनाको विकासको लागि त्यस्तो अनुमतिपत्रको म्याद सकिएको मितिले पन्ध्र दिन भित्र अर्को अनुमतिपत्र प्राप्त गर्न पुनः दरखास्त दिन सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको अवधि भित्र त्यस्तो प्रवर्द्धकले भन्दा पहिले नै अन्य कुनै प्रवर्द्धकले अनुमतिपत्रको लागि दरखास्त दिएको भए तापनि पहिला अनुमतिपत्र प्राप्त प्रवर्द्धकलाई पहिलो प्राथमिकतामा कारवाइ गरिनेछ ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिम पर्न आएको दरखास्तमा दफा ७ बमोजिम प्रक्रिया पूरा गरी पुनः नयां अनुमतिपत्र प्रदान गर्न सकिनेछ ।
- तर यसरी जारी हुने अनुमतिपत्रको कूल अवधि साविकको अनुमतिपत्रको अवधि समेत गणना गरी कूल पाँच वर्ष भन्दा बढी हुने छैन ।

८. उत्पादन अनुमतिपत्र दिन सकिने विशेष व्यवस्था :

- (१) सर्वेक्षण अनुमतिपत्रको अवधि पाँच वर्ष पुगेको, उत्पादन अनुमतिपत्रको लागि आवश्यक पर्ने सम्भाव्यता अध्ययन तथा कार्यविधि पूरा गरी विभागमा दरखास्त दिएको, जडान सम्झौता (कनेक्सन एग्रिमेन्ट) भइसकेको, प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण वा वातावरणीय प्रभाव

मुल्यांकनको अन्तिम प्रतिवेदन पेश भएको तर स्वीकृत भइनसकेको, विद्युत खरिद सम्झौता पनि भई नसकेको आयोजनाको हकमा प्रवर्द्धकले आयोजना निर्माणमा लैजान सक्ने पर्याप्त आधार देखिएमा एक वर्षको अवधिभित्र विद्युत खरिद सम्झौता र स्वीकृत प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण वा वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकनको प्रतिवेदन पेश गर्ने शर्त अनुमतिपत्रमा नै उल्लेख गर्ने गरी उत्पादन अनुमतिपत्र जारी गर्न सकिनेछ ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिम उत्पादन अनुमतिपत्र जारी भएको एक वर्षभित्र विद्युत खरिद सम्झौता र स्वीकृत प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण वा वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकनको प्रतिवेदन पेश गर्न नसकेमा त्यस्तो उत्पादन अनुमतिपत्र स्वतः खारेज हुनेछ ।

९. धरौटी दाखिला तथा फिर्ता सम्बन्धी कार्यविधि :

- (१) सर्वेक्षण अनुमतिपत्रको लागि दरखास्त दिँदा अनुमतिपत्र दस्तुर बापतको धरौटी रकम बुझाएको प्रमाण दरखास्तसाथ अनिवार्य रूपले संलग्न गर्नु पर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम प्रमाण संलग्न नगरिएको दरखास्तमा कारवाही गरिने छैन ।
- (३) जुन प्रवर्द्धकको नाममा अनुमतिपत्र माग गरिएको हो सोही प्रवर्द्धकको नामवाट धरौटी जम्मा गर्नु पर्नेछ । अनुमतिपत्रकोलागि दरखास्त दिने प्रवर्द्धक र धरौटी जम्मा गर्ने प्रवर्द्धक फरक भएको पाइएमा त्यस्तो धरौटीलाई अनुमतिपत्र प्राप्त गर्ने तथा नवीकरण गर्ने प्रयोजनको लागि स्वीकार गरिने छैन ।
- (४) सर्वेक्षण अनुमतिपत्रको लागि प्रवर्द्धकले राखेको धरौटी निजलाई अनुमतिपत्र दिन नसकिने भएमा वा प्रवर्द्धकले आफ्नो दरखास्तमा कारवाही नगरी धरौटी रकम फिर्ता पाउँ भनी दरखास्त दिई धरौटी फिर्ता माग गरेमा निजको धरौटी रकम फिर्ता दिइने छ ।
- (५) उपदफा (४) बमोजिम धरौटी फिर्ता माग गर्दा दरखास्तसाथ धरौटी जम्मा गरेको प्रमाण समेत पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (६) अनुमतिपत्रको लागि परेका निवेदन रद्द गर्ने वा आयोजनाको अनुमतिपत्र खारेज गर्ने निर्णय गर्दा अनुमतिपत्रको लागि प्रवर्द्धकले राखेको धरौटी समेत फिर्ता गर्ने गरी निर्णय गरिनेछ ।

१०. अनुमतिपत्र दस्तुर भुक्तानी कार्यविधि:

- (१) अनुमतिपत्र जारी गर्दा वा त्यसको नवीकरण गर्दा नियमावलीको नियम २४ वा २५ बमोजिमको दस्तुर लिनु पर्नेछ ।
- (२) कुनै प्रवर्द्धकले आयोजनाको क्षमता वृद्धिको लागि दरखास्त दिएमा शुरु जारी मितिदेखि नै क्षमता वृद्धि भएको मानी सो बमोजिम निजवाट अनुमतिपत्र दस्तुर असुल गर्नु पर्नेछ ।

- (३) २०६४ साल भाद्र २४ गते नियमावलीमा संशोधन हुनुपूर्व जारी गरिएका अनुमतिपत्रको हकमा संशोधन बमोजिमकै अनुमतिपत्र दस्तुर लिइने छ ।
- (४) विदेशी प्रवर्द्धक वा नेपाली प्रवर्द्धकसंग संयुक्त उपक्रम गरी अनुमतिपत्रको लागि दरखास्त दिने विदेशी प्रवर्द्धकले अनुमतिपत्रको लागि दरखास्त दिंदा प्रचलित कानून बमोजिम लाग्ने दस्तुर बराबर हुन आउने रकम विभागको नाममा खिचिएको विदेशी मुद्रा उल्लेखित बैक ड्राफ्ट मार्फत नेपाल राष्ट्र बैकमा जम्मा गरेको हुनु पर्नेछ ।

११. विविध व्यवस्था :

- (१) अनुमतिपत्र प्राप्त प्रवर्द्धकले उचित र पर्याप्त कारण सहित विद्युत उत्पादन सर्वेक्षणको अनुमतिपत्र विक्री वा हक हस्तान्तरण वा नामसारीको लागि स्वीकृति माग गरेमा त्यस्तो आयोजनाको कम्तीमा सम्भाव्यता अध्ययन सम्पन्न भएको, प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण वा वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकनको कार्यक्षेत्रगत शर्तनामा (टर्मस अफ रेफरेन्स) स्वीकृत भएको अवस्थामा मात्र त्यस्तो स्वीकृति दिन सकिनेछ ।
- (२) दफा १० को उपदफा (१) मा लेखिए बाहेकका अन्य नपुग कागजातहरु पेश गर्न प्रवर्द्धकलाई पैतिस दिनको समय दिइनेछ र सो समयवाधि भित्र प्रवर्द्धकले नपुग सम्पूर्ण कागजात पेश नगरेमा निजको दरखास्त रद्द गरिनेछ ।
- (३) कुनै कारणवाट अनुमतिपत्र खारेज भएमा त्यस सम्बन्धी आयोजनाहरु स्वतः नेपाल सरकारको स्वामित्वमा आउने छन् र त्यस्ता आयोजनाहरुको विकास नेपाल सरकार आफैले वा प्रतिस्पर्धाको माध्यमवाट गर्न सकिनेछ ।
- (४) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा आबद्ध नहुने एक मेगावाटसम्मका आयोजनाको विकास गर्न चाहने प्रवर्द्धकले दफा ६ को उपदफा (१) को खण्ड (क) बमोजिमको विवरणको अतिरिक्त सम्बन्धित जिल्ला जलस्रोत समितिलाई जानकारी दिएको सम्बन्धित नगरपालिका वा गाउँ विकास समितिको सिफारिस पत्र सहित विद्युत उत्पादन सर्वेक्षण तथा उत्पादनको जानकारी स्वीकृतिको लागि विभाग समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ । यसरी दर्ता हुन आएको दरखास्त उपर विभागले अभिलेख राख्ने प्रयोजनका लागि आवश्यक जाँचबुझ गरी जानकारी स्वीकृत गर्न सक्नेछ ।
- (५) जलाशययुक्त आयोजनाको हकमा यस कार्यविधिमा उल्लेखित शर्तहरुका अतिरिक्त आयोजनाको प्रकृति तथा स्वरूपको आधारमा थप शर्त तथा बन्देजहरु लागु हुने छन् ।

१२. बहुउद्देश्यीय/वृहत् आयोजना सम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सप्तकोशी उच्च बाँध तथा सुनकोशी स्टोरेज कम कमला डाइभर्सन आयोजना, पञ्चेश्वर बहुउद्देश्यीय आयोजना, कर्णाली-

चिसापानी बहुउद्देश्यीय आयोजना, भेरी-बबई डाइभर्सन आयोजना, शारदा-बबई आयोजना जस्ता नेपाल सरकारको संलग्नतामा अगाडि बढाइएका वा भविष्यमा बढाइने अन्य यस्तै बृहत र बहुउद्देश्यीय आयोजनाहरू नेपाल सरकारद्वारा हुने निर्णय अनुसार छुट्टै प्रक्रियाबाट प्रवर्द्धन र विकास गरिनेछ ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिमका आयोजनाहरूको सर्वेक्षण वा उत्पादन अनुमतिपत्र जारी गर्ने सम्बन्धमा यो कार्यविधि लागू हुने छैन ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिमका आयोजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा कुनै प्रवर्द्धकबाट दरखास्त पर्न आएमा सो दरखास्त दर्ता गरिने छैन र यस्ता आयोजनाहरूको लागि परेका दरखास्तहरू स्वतः रद्द हुनेछन् ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम दरखास्त पेश गर्दा प्रवर्द्धकले जम्मा गरेको धरौटी प्रवर्द्धकलाई फिर्ता दिइने छ ।

१३. खारेजी र बचाउ :

- (१) जलविद्युत आयोजनाको अनुमतिपत्र व्यवस्थापन सम्बन्धी (आन्तरिक) कार्यविधि, २०६७ खारेज गरिएको छ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम खारेज गरिएको कार्यविधि बमोजिम भए गरेका कामहरू यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

अनुसूची

(कार्यविधिको दफा ६ उपदफा (२) संग सम्बन्धित)

श्रीमान सचिवज्यू

मिति:

उर्जा मन्त्रालय, सिंहदरवार, काठमाण्डौ

मार्फत:

श्रीमान महानिर्देशकज्यू

विद्युत विकास विभाग, अनामनगर, काठमाण्डौ

विषय:..... ज.वि.आ. (..... मे.वा.) को विद्युत उत्पादन सर्वेक्षण अनुमतिपत्र (संख्या : वि.वि.वि..... वि.उ.स.....को म्याद थप/नवीकरण तथासम्बन्धमा ।

उपर्युक्त अनुमतिपत्रको म्याद यही मिति मा समाप्त हुने भएको र बहाल अवधिमा निर्धारित सम्पूर्ण कार्य समाप्त हुन नसकेकोले बाँकी कार्य सम्पन्न गर्नकोलागी संलग्न तालिका सहित सोको म्याद सम्म थप हुन तथा कोलागी आवश्यक दस्तुर र निर्दिष्ट विवरण सहित दरखास्त गर्दछु/गर्दछौं ।

साथै म/हामी यो प्रतिवद्धता गर्दछु/गर्दछौं कि संलग्न फारममा उल्लेख भए अनुसारका सबै विवरणहरू तथ्यमा आधारित छन् र संलग्न कार्यतालिका अनुसारका कार्यहरू आगामी वर्ष सम्पन्न गरिने छन् । यदि संलग्न विवरणहरू तथ्यमा आधारित नपाइएमा वा संलग्न कार्यतालिका अनुसार उल्लेख्य प्रगति गर्न नसकेमा प्रचलित कानून तथा अनुमतिपत्रका (म्याद थप हुँदाका समेत) शर्तहरू अनुसार अनुमतिपत्र रद्द हुनेसम्मको कारवाही भएमा मेरो/हाम्रो मञ्जुर छ ।

निवेदक वा अख्तियार प्राप्त व्यक्तिको

हस्ताक्षर.....

कम्पनीको छाप

नाम.....

नोट

कम्पनीको नाममा अनुमतिपत्र जारी भएको भए प्रवर्द्धकको तर्फबाट हस्ताक्षर गर्ने व्यक्तिको नाममा अख्तियार प्रत्यायोजन गरिएको आधिकारिक पत्र संलग्न हुनु पर्नेछ । प्रत्येक पानामा अख्तियार प्राप्त व्यक्तिको दस्तखत र कम्पनीको हकमा छाप समेत हुनु अनिवार्य छ । विवरणहरू यही ढाँचामा सफा टाइप गरिएको हुनु पर्ने छ ।

फारम नं. १
आयोजना सम्बन्धी संक्षिप्त विवरण

अनुमति पत्र संख्या	वि. वि. वि.....वि.उ.स.....	विभागीय प्रयोजन
आयोजनाको नाम		
जलस्रोत (खोला वा नदी)को नाम		
जिल्ला एवं गा.वि.स.		
प्रवर्द्धकको नाम, ठेगाना (पो.ब.नं., इमेल, टेलिफोन, र फ्याक्स भएमा सो समेत)		
अनुमतिपत्र जारी मिति		
म्याद थप विवरण	(क) २०...../...../.....देखि २०...../...../.....सम्म (ख) २०...../...../.....देखि २०...../...../.....सम्म (ग) २०...../...../.....देखि २०...../...../.....सम्म वर्ष/महिना/गते	
पछिल्लो पटक म्याद थप हुँदाका शर्त तथा निर्देशनहरु		
हाल सम्म पेश भएका प्रतिवेदनहरु		

फारम नं. २ :

हालसम्म सम्पन्न भएका मुख्य कार्यहरूको संक्षिप्त विवरण

कार्य तथा गतिविधि	हालसम्मको संक्षिप्त प्रगति विवरण	सम्पन्न प्रतिशत	विभागीय प्रयोजनको
Topographical Survey and Mapping			
Hydrological Studies			
Sediment at Sampling and Analysis			
Surface Geological Mapping (Including discontinuity surveys and rock mass classification)			
Geotechnical Investigations (Test pits/adits; refraction/resistivity surveys; drilling etc.)			
Construction Material Survey			
Seismological Studies			
Design and Optimization			
Project Evaluation			
Others			
विभागीय प्रयोजनको लागि मात्र:			

द्रष्टव्य: माथि दिइएको स्थान अपर्याप्त भएमा यही ढाँचाको पाना थप गरी दुई पृष्ठमा नबढाइ विवरण दिन सकिने छ । फाराम ३ देखि ५ सम्मको हकमा समेत सोही बमोजिम गर्न सकिनेछ ।

फारम नं. ३:

वातावरणीय अध्ययन लगायत अन्य कार्यमा हालसम्म सम्पन्न प्रगतिको विवरण

कार्यहरु	हालसम्मको संक्षिप्त प्रगतिका विवरण (मिति सहित)	विभागीय प्रयोजन
IEE/EIA को ToR		
वातावरणीय अध्ययनको सम्बन्धमा सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गर्न सार्वजनिक सुनुवाई		
IEE/ EIA Report		
अन्य अध्ययन तथा कार्यहरु		
<u>विभागीय प्रयोजनको लागि मात्र:</u>		

फारम नं. ४:
पछिल्लो वर्ष सम्पन्न भएका मुख्य कार्यहरुको विवरण

कार्य	कार्य प्रगति	विभागबाट चेकजांच (विभागीय प्रयोजनको लागि)
	संक्षिप्त विवरण	
पछिल्लो वर्ष पेश गरेका प्रतिवेदनहरु		
विभागीय प्रयोजनको लागि मात्र:		

फारम नं. ५
आगामी वर्ष सम्पन्न गरिने कार्यहरुको तालिका

सि.नं.	कार्यहरुको संक्षिप्त विवरण	लक्ष प्रतिशत
१		
२		
३		
४		
५		
६		
७		
८		
९		
<u>विभागीय प्रयोजनको लागि मात्र:</u>		

दृष्टव्यः कार्य तालिका *Prima Vera, MS Project* वा त्यस्तै स्तरका *Software* बाट तयार गरी संलग्न गर्न सकिने छ । तथापि माथिको तालिका पूर्ण रुपमा भर्नु पर्नेछ ।